

СТУДИЈА
О ПОТРЕБИ И ОПРАВДАНОСТИ ОСНИВАЊА
ФАКУЛТЕТА ЗА ХОТЕЛИЈЕРСТВО И ТУРИЗАМ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
СА СЕДИШТЕМ У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

I УВОДНИ ДЕО

Законом о регионалном развоју ("Службени гласник РС" број 51/09 и 30/10), уређене су мере и подстицаји регионалног развоја за унапређење и развој људских ресурса и свих развојних капацитета на нивоу региона и локалних самоуправа, чији су приоритетни корисници и институције у области образовања и истраживања.

Стратегијом развоја туризма Републике Србије ("Службени гласник РС" број 91/06) као стратешки недостатак Републике Србије у развоју туризма утврђен је дефицит високообразованих хотелских и туристичких менаџера, док је Законом о изменама и допунама Закона о високом образовању уређена и могућност да Влада Републике Србије, у саставу универзитета чији је оснивач, оснива нове факултете.

Овакав, законом уређен правни оквир, подстакао је и определио Универзитет у Крагујевцу и локалну самоуправу Врњачке Бање да свој заједнички интерес у образовању недостајућих високостручних кадрова у области хотелијерства и туризма, обезбеђивањем потребних услова и кадрова, у складу са прописаним стандардима остваре предлогом за оснивање Факултета за хотелијерство и туризам, са статусом правног лица, у оквиру Универзитета у Крагујевцу, са седиштем у Врњачкој Бањи.

Полазећи од предности Врњачке Бање као туристичког центра и недовољног броја високообразованих кадрова у овој области, градећи конкурентску предност на компетентном наставном кадру и наставним плановима и програмима, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу је, пре једне деценије, преузимањем Одељења за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи од Економског факултета у Београду, препознао и профилисао интерес за свој даљи развој у овој области. **(Прилог 1)**

Основни разлози за развој Универзитета у Крагујевцу у овој области били су садржани у чињеницама да:

- Подручје Врњачке Бање територијално гравитира ка Општини Крагујевац (удаљеност је око 60 км);
- Значајан број студената Економског факултета у Крагујевцу, на тада постојећим смеровима, био је управо са подручја општина Врњачка Бања и Краљево;
- Велики број студената исказивао је заинтересованост да студије економије настави од III године на Смеру за хотелијерство и туризам;
- Интерес Општине Врњачка Бања и Универзитета у Крагујевцу био је да се у наредном периоду створе услови за прерастање Одељења у самосталан факултет у оквиру Универзитета у Крагујевцу.

У том смислу, након израде Елабората о оправданости оснивања овог Одељења, Министарство просвете и спорта је Решењем број:612-00-376/2001-04 од 6.јула 2001. године утврдило да Одељење у оснивању у Врњачкој Бањи Економског факултета Универзитета у Крагујевцу испуњава услове за почетак рада и обављање делатности четворогодишњих основних студија на Смеру за хотелијерство и туризам сагласно одредбама Закона о универзитету ("Сл. Гласник РС" бр. 20/98). **(Прилог 2)**

Општина Врњачка Бања је преузела обавезу да на свој терет обезбеди пословни простор и особље за обављање административних послова. С обзиром да природа економских наука не захтева посебне техничке услове у погледу извођења наставе, није било потешкоћа у организацији и извођењу наставе на овом Одељењу. **(Прилог 3)**

Поред просторних и техничких услова за почетак рада Одељења, испуњени су и услови у погледу потребног броја наставника са пуним радним временом који су били ангажовани на извођењу наставе, у складу са усвојеним наставним планом и програмом за Смер хотелијерство и туризам, а који су били у радном односу на Економском, Медицинском и Природно-математичком факултету Универзитета у Крагујевцу.

Практично, са испуњењем потребних услова за почетак рада Одељења, отпочело се са уписом студената у I годину студија Смер: хотелијерство и туризам у школску 2001/2002. годину, и то 80 студената чије се школовање финансира из буџета и 40 студената који плаћају школарину.

Првоуписаних студената у периоду 2001/2002-2008/2009 година било је укупно 808, од чега 477 буџетских, док је у периоду од 2004/2005.године, закључно са школском 2008/2009. годином, дипломирало укупно 123 студента. **(Прилог 4)**

II РАЗЛОЗИ ЗА ОСНИВАЊЕ ФАКУЛТЕТА ЗА ХОТЕЛИЈЕРСТВО И ТУРИЗАМ У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

1. Природне предиспозиције Врњачке Бање

Општина Врњачка Бања, која се простире долином Западне Мораве, на северним падинама Гоча, у залеђу јужних обронака Гледићких планина, Копаоника, Жељина и Столова најпознатије је бањско лечилиште у Србији, са просечном надморском висином 230 мнв, а чији лековити извори леже на 255 мнв.

Врњачка Бања је бања првог степена, међународног ранга, центар интегралне туристичке регије, која се налази на инфраструктурном коридору Краљево - Крушевац.

Комплетно подручје Општине богато је водом. Водотоци (Грачачка, Новоселска, Врњачка, Липовачка и Попинска река) припадају сливу Западне Мораве, Ибра и Расине.

Сама Бања поседује три врсте воде: топлу и хладну минералну воду и планинску пијаћу воду, доведену са више извора планине Гоч. До сада је истражено шест извора минералних вода Врњачке Бање, од којих су четири извора позната широм Европе: топли извор и три хладна извора (Снежник, Језеро, Слатина). Сви ови извори су истог вулканског порекла и имају скоро исте минералне састојке, али у различитим односима. Хидрографски

оквир, својом атрактивношћу, допуњују језерца у Подунавцима, поред Западне Мораве - "Моравска језера".

Археолошка налазишта на локалитетима у Врњачкој Бањи сведоче о насељености овог краја још из праисторије.

У атару села Врњци, на месту Лађариште, налази се вишеслојно археолошко налазиште, већег значаја (откривени су остаци кућа, фрагменти посуђа, радионица за израду каменог оруђа, медијална керамика).

Најзначајнији налази су остаци из римског периода. Долином реке Angros (Западна Морава) ишао је мост којим је кичма Балкана *via militaris*, преко Крушевца и Краљева, Чачка и Ужица била повезана са Босном и даље са Јадраном. Такође, *via regis* (краљев пут) од Краљева, долином Ибра, води ка Косову.

У непосредној близини Врњачке Бање налазе се многобројни манастири, који представљају културну и духовну баштину Србије, средњевековни градови и војна утврђења, као и најзначајнији зимски центри: Гоч и Копаоник, и други.

Рударски стручњак барон Хердер, управник краљевских рудника у Фрајбургу, обишао је 1835. године геолошке, балнеолошке и рударске локалитете Србије и, након анализе врњачке топле воде, записао да је вода млака и кисела, што се ретко у природи јавља и упоредио је са лековитом водом Шлосбурн у Карлсбаду у Чешкој, односно са Карловим Варима, најчувенијом бањом Европе.

После 1860. године почиње развој Врњачке Бање, тако да је први базен изграђен 1882. године и био је у функцији све до 1925. године. Прва званична бањска сезона отворена је 1870. године.

Министарство здравља је 1924. године, прогласило Врњачку Бању за природно лечилиште првог реда.

2. Постојећи и пројектовани капацитети

Природне предиспозиције Врњачке Бање које је чине средиштем развоја здравственог, рекреативног, конгресног, културно-забавног, излетничког и спортско рекреативног туризма преточене су у развојна документа општине Врњачка Бања, пре

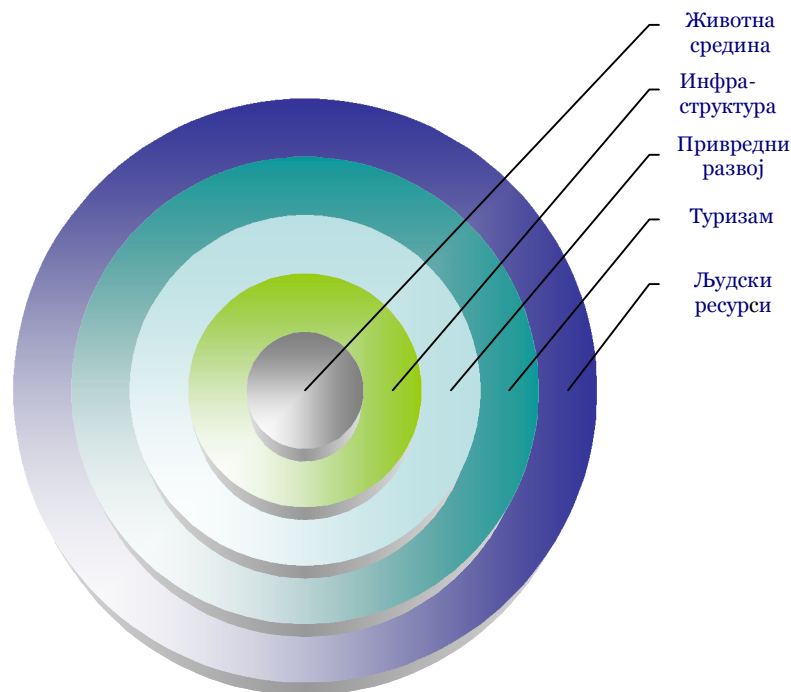
свега у Програм развоја општине Врњачка Бања за период 2005-2015. година, који је Скупштина општине Врњачка Бања донела 2005.године. **(Прилог 5)**

Овим документом истовремено је уређен даљи развој постојећих и подизање нивоа квалитета хотелских и других угоститељских капацитета, пратеће инфраструктуре, као и развој делатности које прате или унапређују туристичку понуду Врњачке Бање.

Посебна пажња у овом документу посвећена је одрживом развоју Врњачке Бање, у коме је поред заштите животне средине, инфраструктурног и привредног развоја, у једнакој мери заступљен развој туризма и људских ресурса.

Слика 1.

Графички приказ одрживог развоја Врњачке Бање

3. Потреба за стручним, високообразованим кадровима у области хотелијерства и туризма

Полазећи од природних предиспозиција и праваца даљег развоја општине Врњачка Бања, указала се потреба за образовање високостручних кадрова у области хотелијерства и туризма.

Министарство за економију и регионални развој оценило је да нема развоја у овој области без образовања кадрова у туризму, те да је неопходно унапредити образовни систем и проширити образовну понуду, унапређењем постојећих и отварањем нових студијских програма, односно нових факултета, који ће оспособљавати, усавршавати и школовати високообразоване и стручне кадрове који ће имати довољно знања и вештина како би туристичку понуду подручја макрорегије Шумадије и Западне Србије, као и Србије у целини, подигли на виши ниво који захтевају светски и европски стандарди.

Посебан проблем и кочницу даљег развоја у овој области, по оцени Министарства за економију и регионални развој, представља неравномерна географска распоређеност кадрова, посебно имајући у виду да у туристичким и природним ресурсима недостаје стручни кадар, као и да туристички кластер Западне Србије, који територијално захвата простор макрорегије Шумадије и Западне Србије, са Крагујевцом као центром, обухвата најзначајније туристичке дестинације на територији Републике Србије, као што су: Врњачка Бања, Златибор, Копоник, Златар, Гоч, Тара, Матарушка Бања, Атомска Бања у Трепчи и друге многобројне атрактивне туристичке дестинације.

Чињеница, да се у Европи одвија интензивна реформа образовања у овој области, с циљем да се подигне укупни ниво квалитета услуге и понуда туристичких центара, пружа елементе да се и у образовном систему Србије унапреди систем образовања кадрова у области хотелијерства и туризма.

III ОПРАВДАНOST ОСНИВАЊА ФАКУЛТЕТА ЗА ХОТЕЛИЈЕРСТВО И ТУРИЗАМ

1. Претходне активности на обезбеђивању услова за оснивање Факултета за хотелијерство и туризам

Препознајући заједнички интерес у туристичком и укупном потенцијалу подручја макрорегије Шумадије и Западне Србије, као и капацитетима које Универзитет у Крагујевцу са 11 факултета у свом саставу има у наставном, научном и стручном кадру, Скупштина општине Врњачка Бања и Универзитет у Крагујевцу исказали су заинтересованост да створе услове за отварање Факултета за хотелијерство и туризам са седиштем у Врњачкој Бањи, као центру српског туризма, у саставу Универзитета у Крагујевцу, са статусом правног лица.

У том смислу, Скупштина општине Врњачка Бања иницирала је активности у циљу отварања Факултета, доносећи најпре Закључак Општинског већа општине Врњачка Бања бр.110-75/01 од 20.11.2009. године, а затим и Закључак Скупштине општине Врњачка Бања бр.9-1225/09 од 24.12.2009. године о потреби оснивања Факултета за хотелијерство и туризам. **(Прилог 6)**

Савет Универзитета у Крагујевцу је на седници одржаној 2. марта 2010. године, донео Одлуку бр.318/5 о прихватању иницијативе и потписивању Протокола о заједничким активностима на оснивању Факултета за хотелијерство и туризам. **(Прилог 7)**

Овим документом, Општина Врњачка Бања и Универзитет у Крагујевцу, сагласили су се да је заједнички циљ Општине Врњачка Бања, као туристичког центра Србије и Универзитета у Крагујевцу, као носиоца високог образовања, научног и духовног развоја макрорегије Шумадије и Западне Србије, да образовањем недостајућих високостручних кадрова образованих профила који су неопходни за развој туризма, не само Врњачке Бање, већ и на читавом подручју Републике Србије, оснивањем Факултета за хотелијерство и туризам, са седиштем у Врњачкој Бањи, а који ће бити у саставу Универзитета у Крагујевцу, остваре планове сопственог стратешког развоја.

Општина Врњачка Бања и Универзитет у Крагујевцу сагласили су се да, ради остварења промовисаних циљева, предузму активности на обезбеђивању законом прописаних услова, односно простора, опреме, наставног и ненаставног особља, припреме квалитетног студијског програма за акредитацију и добијања дозволе за рад, као и друге активности неопходне за оснивање Факултета за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи.
(Прилог 8)

Општина Врњачка Бања преузела је и реализовала активности да:

- обезбеди неопходна средства за ове намене у буџету Општине за 2010.годину,
- да пружи сву неопходну помоћ у избору студијских програма Факултета и кадрова са свог подручја који би могли да буду ангажовани у настави за општеобразовне предмете, у складу са Законом о високом образовању, Статутом и општим актима Универзитета у Крагујевцу,
- обезбеди средства и кадрове који ће обављати организационе, административно - техничке, информатичке и библиотечке послове до формирања Факултета,
- обезбеди адекватан простор и потребну опрему, у складу са законом.

Универзитет у Крагујевцу преузео је и реализовао обавезу да:

- предузме све активности ради доношења одговарајућих акта неопходних за отварање Факултета у Врњачкој Бањи у саставу Универзитета у Крагујевцу,
- пружи стручну помоћ при избору студијских програма Факултета који морају бити компатибилни са два европска и једним светским факултетом,
- пружи сву неопходну помоћ на обезбеђивању наставног особља за ускостручне предмете на Факултету,
- спроведе све стручне послове на организовању и акредитацији Факултета,
- и помогне у обезбеђивању неопходне литературе за библиотеку, с обзиром да Универзитетска библиотека у Крагујевцу располаже потребном стручном литературом.

(Прилог 9)

2. Разлози и предности за оснивање Факултета за хотелијерство и туризам

Предност реализације студијских програма основних академских и дипломских академских студија на Факултету за хотелијерство и туризам у образовном систему Србије, је у пружању могућности студентима да стекну широк спектар најсавременијих теоријских сазнања и практичних вештина, релевантних за успешно вођење послова у овој области, у којима је акценат на комбиновању макро и микро приступа, као и гранског и пословног приступа изучавању економских и туризмолешких предмета, тема и проблема.

Образовање студената у области хотелијерства и туризма на нивоу основних академских и дипломских академских студија обезбеђује стицање знања и вештина потребних за обављање професионалних менаџерских задатака.

Поред креирања и стварања образовних профила, који су тражени на тржишту рада, што подразумева њихово брзо запошљавање, сврха ових студијских програма јесте и оспособљавање студената за наставак студија - докторске студије из области хотелијерства и туризма.

У том смислу, ценећи потребу, предности и оправданост оснивања Факултета за хотелијерство и туризам, Универзитет у Крагујевцу је, на седници Сената Универзитета, одржаној 27.маја 2010. године, усвојио следеће студијске програме:

- основних академских студија Хотелијерство и туризам;
- дипломских академских студија (мастер)- Менаџмент у хотелијерству;
- дипломских академских студија (мастер) - Менаџмент у туризму.

(Прилог 10)

Након доношења Одлуке о усвајању студијских програма, Универзитет у Крагујевцу упутио је Захтев за њихову акредитацију Комисији за акредитацију и контролу квалитета са пратећом документацијом.

(Прилог 11)

3. Студијски програм основних академских студија Хотелијерство и туризам

3.1. Опште карактеристике студијског програма

Основне академске студије Хотелијерство и туризам, трају четири године и имају 240 ЕСПБ бодова.

Ове студије обезбеђују студентима компетенције које омогућавају њихово укључивање у праксу привредних субјеката и наставак образовања на наредним нивоима студија.

Током студија, студенти стичу и унапређују способности за одговарајуће специфичне области функционисања хотелијерства и туризма, што подразумева употребу пословних случајева, тимског рада и консултација које се користе у образовном процесу студијског програма Хотелијерство и туризам.

3.2. Циљеви студијског програма

Циљеви студијског програма Хотелијерство и туризам су образовање стручњака чије ће компетенције бити резултат широког располагања академским знањима и вештинама потребних за обављање практичних послова у области хотелијерства и туризма.

Такође, циљ је да се студентима пруже неопходне компетенције за обављање менаџерских и аналитичких послова неопходних за успешно функционисање субјеката у којима ће бити ангажовани.

Студијски програм омогућава студентима стицање потребних менаџерских знања и вештина за успешно управљање и руковођење туристичким дестинацијама, хотелима, агенцијама и другим установама у области туристичке привреде.

Циљеви студијског програма су да студентима омогући:

- стицање знања из области туризма, хотелијерства и комплементарних делатности,
- развој компетенција студената за обављање сложених послова у туризму, примену мултидисциплинарних компетенција везаних за туристички развој,
- разумевање, анализу и решавање актуелних проблема у менаџерској пракси,
- примену различитих алата и техника ефективног менаџмента,
- стицање базичних знања из области хотелијерства и туризма као тржишно оријентисане пословне филозофије,
- разумевање концепције и стратегије савременог истраживања, креирања, планирања, праћења и контроле тржишног успеха,
- разумевање концепата, техника и алата који се користе у планирању, организовању, вођењу сложених послова и промоцији туристичке понуде,
- унапређење знања у области хотелијерства и туризма.

Овако конципиран студијски програм пружа студентима могућност избора различитих видова запослења.

Такође, студент завршетком основних и дипломских академских студија, стиче квалитетна знања и могућност опредељења за наставак свог стручног и научног усавршавања кроз студијске програме другог циклуса.

Похађањем студијског програма студент стиче и широку основу знања и вештина из области хотелијерства и туризма, које треба да га учине способним за одговорно руковођење и координирање комплексним пословним активностима, креативно решавање проблема организације и менаџмента, као и стратегијско усмеравање туристичких потенцијала.

3.3. Структура студијског програма основних академских студија Хотелијерство и туризам

Студијски програм основних академских студија Хотелијерство и туризам траје четири године (8 семестара), има укупно 240 ЕСПБ бодова, припада пољу друштвено- хуманистичких наука и даје стручни назив "менаџер у хотелијерству и туризму".

Циљ студијског програма је образовање и оспособљавање стручњака у складу са потребама за новим компетенцијама,

знањима и вештинама које се захтевају од менаџера у области хотелијерства и туризма.

Програм је конципиран у складу са стандардима Болоњског процеса, као и са основним интенцијама развоја високог образовања у Србији, са опредељењем да се образовни процес одвија на квалитетан, флексибилан и ефикасан начин.

Садржај студијског програма, правила студирања, права и обавезе студената и друга питања од значаја за извођење студијског програма – штампаће се сваке године као посебна публикација, која ће бити доступна јавности и у електронском облику.

Упис кандидата се врши на основу конкурса који ће расписати Универзитет у Крагујевцу, а спроводиће Факултет за хотелијерство и туризам.

Услови уписа на студијски програм и други најбитнији елементи студијског програма и режима студија прописани су Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Крагујевцу.

Методе извођења наставе, у зависности од типа наставе, су: (1) активна настава, (2) самостални рад студента, (3) колоквијуми, (4) стручна пракса (5) испити, (6) студијски и истраживачки рад, (7) израда завршног рада итд.

Активна настава се остварује кроз предавања, вежбе, консултације, менторски рад. Настава се остварује кроз стални контакт студената са наставницима и сарадницима.

Предавања, вежбе и консултације се одржавају сваке недеље у семестру према распореду.

Стручна пракса ће се реализовати у туристичким и хотелијерским предузећима – хотелима, туристичким агенцијама и сл.

Студијски програм чине обавезни и изборни предмети. Предмети су груписани у академско - опште образовне (АО), теоријско-методолошке (ТМ), научно-стручне (НС) и стручно-апликативне (СА).

На првој години студија изучава се осам наставних предмета, од којих је седам обавезних, а један се бира од четири понуђена изборна предмета. Студенти раде семинарски рад који носи 2 СПБ бода.

На другој години студија изучава се осам наставних предмета од којих је један изборни од понуђених четири. Студенти у другој години раде семинарски рад који носи 2 СПБ бода.

На трећој години изучава се десет наставних предмета, од којих је седам обавезних, а три наставна предмета студент бира од дванаест понуђених. Током треће године студенти реализују стручну праксу.

У четвртој години студија изучава се десет наставних предмета – седам обавезних и три изборна, који се бирају од дванаест понуђених.

У првој и другој години студија, у сваком семестру предвиђена су по четири наставна предмета, а у трећој и четвртој години, предвиђено је по пет наставних предмета по семестру.

3.4. Компетенције дипломираних студената основних академских студија Хотелијерство и туризам

Студијским програмом Хотелијерство и туризам студенти стичу специфичне компетенције које им омогућавају решавање комплексних проблема оснивања и функционисања организација у хотелијерству и туризму, као и унапређења укупног развоја туристичке делатности, организовања туристичких дестинација, манифестација и других програмских садржаја, без којих је успешно и савремено обављање ове делатности незамисливо.

Компетенције које студент стиче завршетком студијског програма односе се на:

- усвајање методолошких, основних економских и других дисциплина, а посебно оних из области хотелијерства и туризма,
- успешно обављање послова у области управљања, комуникације, развоја туристичке понуде, услуга, цена, промоције, истраживања туристичког тржишта,

- успешно решавање конкретних проблема, применом научних метода и поступака,
- креативно коришћење савремене информационе и комуникационе технологије у функцији унапређења рада,
- континуирано праћење и успешну примену најзначајнијих новина у области хотелијерства и туризма,
- способност обављања управљачких и аналитичких послова у области истраживања туристичког тржишта, менаџмента у туризму, хотелског менаџмента, агенцијског пословања итд.,
- оспособљеност за рад у тимовима.

Након завршетка студијског програма Хотелијерство и туризам студент је оспособљен за обављање широког спектра пословних активности из домена туризма, хотелијерства, путничког саобраћаја, конгресног бизниса, организације сајмова, изложби и других туристичких манифестација.

Завршетком студијског програма Хотелијерство и туризам, будући академац је оспособљен за компетентно обављање већег броја послова: менаџер пословнице туристичке агенције, менаџер тржишта тур-оператера, хотела и других туристичких предузећа; менаџер централног букинга, референт за анализу и калкулацију у тур-операторским, хотелским и другим туристичким предузећима, референт развоја интегралних туристичких производа у органима и организацијама јавног сектора, рад у државним органима, средњим школама и сл.

4. Студијски програм дипломских академских студија Менаџмент у хотелијерству

4.1. Опште карактеристике и структура студијског програма дипломских академских студија Менаџмент у хотелијерству

Студијски програм дипломских академских студија Менаџмент у хотелијерству, траје једну годину, односно два семестра, има укупно 60 ЕСПБ бодова и припада научном пољу друштвено-хуманистичких наука, научној области менаџмент и бизнис.

Студијски програм дипломских академских студија Хотелијерство и туризам даје академски назив дипломирани менаџер у хотелијерству – мастер.

Услови уписа на студијски програм и други битни елементи студијског програма и режима студија прописани су Правилником о правилима студија Факултета и Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Крагујевцу.

Методе извођења наставе зависе од типа наставе и може бити активна настава, самостални рад студената, колоквијуми, испити, студијски истраживачки рад, израда завршног дипломског рада.

Активна настава се остварује путем предавања, вежби, консултација, менторског рада.

Настава се остварује кроз стални контакт студената са наставницима и сарадницима.

Предавања, вежбе и консултације се одржавају сваке недеље у семестру према утврђеном распореду.

4.2. Сврха студијског програма дипломских академских студија Менаџмент у хотелијерству

Сврха студијског програма дипломских академских студија Менаџмент у хотелијерству, јесте образовање студената из области хотелијерства на нивоу дипломских академских студија-мастер, које обезбеђује продубљивање знања у следећим областима:

- Макроекономски, микроекономски и глобални аспекти хотелијерства;
- Маркетинг и менаџмент у хотелијерству;
- Одрживост хотелијерства и заштита животне средине;
- Управљање развојем хотелијерских предузећа.

Истовремено, сврха студијског програма састоји се у доприносу у погледу оспособљавања студената за самосталан и тимски рад у областима анализе, планирања и организовања туристичких делатности у оквиру одговарајућих појединачних хотерлијерских предузећа или њихових ланаца и управљање активностима које су од значаја за решавање значајних питања у овој области превредне активности.

Допринос овог студијског програма огледа се у развоју креативности код студената која ће бити значајна у доношењу адекватних пословних одлука у циљу успешног пословног управљања.

На тај начин, студенти ће бити оспособљени да, применом општих принципа менаџмента и креирања пословних активности, обављају сложеније пословне операције у хотелијерским предузећима и да идентификују и успешно решавају текуће и стратешке пословне проблеме.

4.3. Циљеви студијског програма

Циљеви студијског програма Менаџмент у хотелијерству усмерени су на стицање вештина и специфичних знања у складу са савременим достигнућима у области теорије и праксе из области хотелијерства.

Непосредни циљеви су следећи:

- Упућивање студената у основне теоријске, методолошке и апликативне димензије истраживања у области хотелијерства;
- Упознавање студената са кључним аспектима и феноменима глобализације и њеном утицају на активности у области хотелијерства;
- Упознавање студената са механизмима функционисања хотелијерских предузећа и њихових ланаца;
- Разумевање механизма одрживог развоја у области хотелијерства и одговорности у погледу заштите и очувања животне средине;
- Упознавањем са значајем макроекономске политике и њеним утицајем на функционисање и развој хотелијерства.

Завршетком овог студијског програма, студент стиче комплекснија знања и вештине у области хотелијерства. Стечена знања и вештине чине студента компетентним да индивидуално и као члан тима решава конкретне проблеме у области хотелијерства, туризма, као и у органима државне управе.

Студије студенту пружају добру основу за наставак свог стручног и научног усавршавања и за проширивање софистицираних знања у разним областима хотелијерства.

4.4. Компетенције дипломираних студената

Студијски програм дипломских академских студија Менаџмент у хотелијерству је конципиран тако да, његовим завршетком, студент стиче опште и посебне компетенције, једнаке компетенцијама које се стичу на водећим факултетима за туризам и хотелијерство на нивоу дипломских академских студија.

Студенти ће бити оспособљени за:

- Темељно познавање и разумевање теоријских концепција, које је неопходно за решавање проблема из делокруга бављења;
- Усвајање методолошких принципа и метода истраживања као добре основе за успешно бављење анализама, пројектовањима и управљањем пословним активностима у области хотелијерства, како би на било ком новоу одвијања били ангажовани;
- Овладавање знањем и вештинама, неопходним за обављање високо стручних, управљачких и аналитичких послова у хотелијерској делатности;
- Праћење и разумевање савремених кретања на микро, макро и глобалном нивоу у области хотелијерства, као и у другим областима које тангирају хотелијерство;
- Професионалну и научну комуникацију са окружењем;
- Професионално и научно напредовање;
- Праћење достигнућа у теорији и пракси и њихову примену;
- Коришћење стручне литературе ради стицања нових знања из области хотелијерства.

Након завршетка студијског програма дипломских академских студија Менаџмент у хотелијерству, студент је оспособљен за рад у хотелијерским предузећима и другим институцијама, у органима државне управе и локалне самоуправе, за рад на иницирању и вођењу пројеката у државној управи и локалној самоуправи, за рад на формулисању мера у погледу унапређења услова функционисања и остваривања успешних хотелијерских задатака.

Компетенције, стечене на дипломским академским студијама Менаџмент у хотелијерству омогућавају студентима да наставе са научно истраживачким радом.

5. Студијски програм дипломских академских студија – Менаџмент у туризму

5.1. Опште карактеристике и структура студијског програма дипломских академских студија Менаџмент у туризму

Студијски програм дипломских студија Менаџмент у туризму траје једну годину (2 семестра), има укупно 60 ЕСПБ бодова и припада пољу друштвено-хуманистичких наука, област Менаџмент и бизнис.

Студијски програм дипломских академских студија Хотелијерство и туризам даје академски назив дипломирани менаџер у туризму - мастер.

Услови уписа на студијски програм и други битни елементи студијског програма и режима студија прописани су Правилником о правилима студија Факултета и Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Крагујевцу.

Методе извођења наставе зависе од типа наставе и може бити активна настава, самостални рад студената, колоквијуми, испити, студијски истраживачки рад, израда завршног дипломског рада.

Активна настава се остварује путем предавања, вежби, консултација, менторског рада.

Настава се остварује кроз стални контакт студената са наставницима и сарадницима.

Предавања, вежбе и консултације се одржавају сваке недеље у семестру према утврђеном распореду.

5.2. Сврха студијског програма

Сврха студијског програма дипломских академских студија Менаџмент у туризму јесте образовање студената из области туризма на нивоу дипломских академских студија - *мастер*, које обезбеђује продубљивање знања у следећим областима:

3. макроекономски и микроекономски аспекти туристичке привреде;
  - маркетинг и менаџмент у туризму;
  - одрживост туризма и заштита животне средине;
  - организовање туристичких манифестација;
  - управљање развојем туристичких дестинација.

Истовремено, сврха студијског програма је да допринесе оспособљавању студената за самосталан и тимски рад у области анализе, планирања и организовања туристичких делатности у оквиру одговарајућих туристичких дестинација и управљање активностима које су од значаја за решавање значајних питања у овој привредној грани.

Допринос овог студијског програма огледа се у развоју креативности код студената, која ће бити значајна у доношењу адекватних пословних одлука у циљу успешног пословног управљања.

На тај начин ће студенти бити оспособљени да, применом општих принципа менаџмента, обављају сложеније пословне операције у предузећима туристичке привреде и да идентификују и решавају пословне проблеме.

5.3. Циљеви студијског програма

Циљеви студијског програма Менаџмент у туризму су усмерени на стицање вештина и специфичних знања у складу са савременим достигнућима у области туристичке теорије и праксе.

Непосредни циљеви су следећи:

- Упућивање студената у основне теоријске, методолошке и апликативне димензије истраживања у области туризма;
- Упознавање студената са кључним аспектима и феноменима глобализације и њеном утицају на туристичку привреду;

- Упознавање студената са механизмима функционисања туристичког тржишта
- Разумевање механизма одрживог економског раста и развоја и у том склопу одрживог раста и развоја туризма;
- Упознавање са значајем макроекономске политике за функционисање и развој туристичке привреде.

Завршетком овог студијског програма, студент стиче шира знања и вештине у области туристичке привреде. Она га чине способним да индивидуално и као члан тима решава конкретне проблеме у области јавних служби које су основане за обављање ових делатности, туристичких агенција, у органима државне управе и локалне самоуправе и другим организацијама којима је туризам основна или претежна делатност.

Студије му пружају добру основу за наставак свог стучног и научног усавршавања и за проширивање софистицираних знања у свим областима туризма.

5.4. Компетенције дипломираних студената

Студијски програм дипломских академских студија Менаџмент у туризму је конципиран тако да, његовим завршетком, студент стиче опште и посебне компетенције које се стичу на водећим факултетима за туризам и хотелијерство који се баве образовањем на нивоу дипломских академских студија.

Студенти ће бити оспособљени за:

- Темељно познавање и разумевање теоријских концепција, које је неопходно за решавање проблема из делокруга бављења;
- Усвајање методолошких принципа и метода истраживања као добре основе за успешно бављење анализама, пројектовањима и управљањем пословним активностима у области туристичке привреде, на било ком новоу одвијања били ангажовани;
- Овладавање знањем и вештинама, неопходним за обављање високо стручних, управљачких и аналитичких послова у области туристичке делатности;
- Праћење и разумевање савремених кретања на микро, макро и глобалном нивоу у области туристичке привреде, као и у другим областима које тангирају туризам;
- Професионалну и научну комуникацију са окружењем;

- Професионално и научно напредовање;
- Праћење достигнућа у теорији и пракси и њихову примену;
- Коришћење стручне литературе ради стицања нових знања из области туризма.

Након завршетка студијског програма дипломских академских студија Менаџмент у туризму, студент је оспособљен за рад у туристичким предузећима и другим институцијама, у органима државне управе и локалне самоуправе, за рад на формулисању и вођењу пројеката у државној управи, за рад на формулисању мера у погледу унапређења услова функционисања и остваривања успешнијих туристичких задатака.

Компетенције, стечене на дипломским академским студијама Менаџмент у туризму, омогућавају студентима да наставе са научно истраживачким радом.

6. Организациона и материјална средства обезбеђена за оснивање Факултета за хотелијерство и туризам и реализацију студијских програма

Број наставника и сарадника Факултета одговара потребама реализовања студијских програма Факултета за хотелијерство и туризам.

Факултет за хотелијерство и туризам располаже објектом укупне површине 1.070 м² и обухвата 250 м² простора који се користи за реализовање наставних активности (учионице, вежбаонице, информатичке лабораторије). **(Прилог 12)**

Факултет располаже одговарајућим радним простором и опремом за наставнике и сараднике.

На Факултету је обезбеђен адекватан простор за рад административних служби.

Објекат, као и све просторије, имају потребне грађевинске и употребне дозволе и задовољавају адекватне урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. **(Прилог 13)**

Факултет располаже потребном опремом за савремено извођење наставе у складу са захтевима и потребама Студијског програма.

Расположива опрема и њено коришћење су у складу са здравственим и сигурносним стандардима.

Факултет обезбеђује простор и опрему за рад студентских организација и студентског парламента.

Факултет има Библиотеку са читаоницом. Студентима, наставницима, сарадницима, као и другим корисницима у Библиотеци је на располагању укупни фонд уџбеника и стручне литературе Универзитетске библиотеке у Крагујевцу.

Сви предмети који се изучавају у оквиру Студијског програма покривени су одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним наставним средствима.

IV САЖЕТАК

1) Полазећи од стратешке предности Републике Србије утврђених Стратегијом развоја туризма Републике Србије ("Службени гласник РС", бр.91/06), као њен велики и неискоришћени потенцијал означене су подземне и надземне воде, богатство термалних извора и традиционалних бања.

Међутим, истом Стратегијом, као основни недостатак у развоју туризма, наведен је управо недостатак недовољно квалификованих хотелских и туристичких менаџера и кадрова у новим туристичким занимањима.

Овим документом, Република Србија се определила да своју конкурентност у туризму дугорочно гради на људским и природним потенцијалима, пре свега у погледу подземних и надземних вода, богатом археолошком и архитектонском наслеђу с нагласком на манастире, историјске градове духовном стваралаштву, као и фестивалима и другим манифестацијама и догађајима, који могу да обезбеде Републици Србији могућност представљања сопственог стила живљења.

У том смислу, Визијом развоја туризма Републике Србије до 2015. године, кластер Западне Србије, окарактерисан је као подручје богатог наслеђа, негованих и заштићених природних ресурса са модерно опремљеним смештајним капацитетима, где се

налазе кључни природни и историјски ресурси земље и висок стандард опремљености зимских и летњих здравствених и рекреативних средишта, као и густа мрежа путева баштине, што нуди јединствен увид у живи организам српске духовне културе - манастира

Када је реч о предвидивим улагањима у сектор туризма Републике Србије у периоду до 2015. године, на основу детаљне пројекције раста смештајних капацитета по стратегијом утврђеним кластерима: Војводина, Београдска регија, Западна Србија и Источна Србија, процењена укупна потребна висина улагања у понуду Републике Србије до 2015. године износи око четири милијарде евра, од чега је највише опредељено за развој Западне Србије, у висини од 1.567,8 милиона евра или 38,8% од укупних улагања у туризам Републике Србије.

2) Врњачка Бања, са дугом традицијом туристичког, здравственог и културног центра, има седам извора природне лековите, топле и хладне минералне воде, у којој је још у доба Римског царства подигнут центар за лечење и рехабилитацију – AQVAE ORCINAE.

Такође, из овог периода потичу и археолошка налазишта као што су: базен и Римски извор минералне воде- FONС ROMANUS.

Јединственост Врњачке Бање налази се у чињеници да се на релативно малом простору налазе бројни извори минералних вода различитих по саставу, температури, радиоактивности и лековитим својствима, као и у чињеници да ове воде задовољавају високе научне стандарде и ефикасне су у лечењу многих болести.

У околини Врњачке Бање налазе се и средњовековни споменици, који се сматрају правим културним благом, а највреднији од њих, као што су: Студеница, Жича, Ђурђеви Ступови, Градац, Споћани и Прва српска Архиепископија сматрају се највећом баштином српске духовности и културе.

У њеној непосредној близини налазе се и најзначајнији зимски спортски центри: Копаоник и Гоч и други.

Из тих разлога, Врњачка Бања и њена околина представљају једно од најинтересантнијих туристичких подручја Србије, са богатим пратећим садржајима као што су манифестације у области

ликовне, графичке, вајарске, филмске и музичке уметности, књижевности и сталне археолошке и историјске поставке.

3) Полазећи од наведених чињеница и законом и стратешким документима развоја утврђених праваца развоја, Универзитет у Крагујевцу и носиоци извршне и законодавне власти локалне самоуправе Врњачке Бање, заједнички су оценили да постојеће Одељење Економског факултета у Врњачкој Бањи има потенцијала који није на адекватан и довољан начин искоришћен, посебно са становишта малог броја дипломираних студената, занемарљивог доприноса научноистраживачком раду и неискоришћених услова за стварање сопственог наставног и научног кадра и подмлатка, што је за резултат имало правно неуређен статус овог Одељења, као и чињеницу да је готово сво наставничко особље рад на овом Одељењу доживљавало као успутно, односно додатно ангажовање, без тенденције да свој наставнонаучни потенцијал оствари у пуном обиму на овом Одељењу и у овој области.

4) Универзитет у Крагујевцу је, у сарадњи са носиоцима извршне и законодавне власти локалне самоуправе Врњачке Бање, препознајући неискоришћени потенцијал Универзитета у Крагујевцу у погледу:

- броја квалитетних и компетентних наставника и сарадника Медицинског, Економског и Природно-математичког факултета, као базе за развој и одрживост студијских програма новог Факултета;
- заинтересованости квалификованих кадрова, наставника и сарадника Универзитета у Крагујевцу, да буду ангажовани са пуним радним временом на новом Факултету и живе и раде у највећем туристичком центру Србије;
- чињенице да је велики број младих исказао заинтересованост за квалитетније студирање на свим нивоима студија у области хотелијерства и туризма;
- потреба овог подручја, као и самог региона Шумадије и Западне Србије, за високостручним образовним кадровима, менаџерима у области хотелијерства и туризма, које су исказали послодавци, као и потенцијални инвеститори чији је циљ подизање

квалитета, нивоа и обима туристичке понуде, у складу са стандардима оствареним у најатрактивнијим туристичким дестинацијама Европе.

5) Универзитет у Крагујевцу, спровођењем јединствене политике кроз интегрисање функција 11 факултета у свом саставу, са статусом правног лица од којих 6 факултета има седиште у Крагујевцу и 5 факултета који своје седиште имају у Краљеву, Чачку, Ужицу и Јагодини, своју разуђеност истиче као своју предност, као квалитет и мисију да, образовањем високостручног кадра у градовима и општинама где су седишта његових факултета, подиже потенцијал, не само тих локалних самоуправа, већ и читавог подручја регије Шумадије и Западне Србије.

Отварањем Факултета за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи, са статусом правног лица, Универзитет у Крагујевцу ставља овај Факултет у равноправан положај са осталим факултетима у саставу Универзитета и пружа основ да самостално располаже материјалним ресурсима, управља, одлучује и уређује друга питања од значаја за свој рад, како у погледу права иступања у правном промету и пословању, тако и у погледу да своју унутрашњу организацију и управљање уреди својим општим актом у складу са Законом и Статутом Универзитета.

6) У том смислу, Универзитет у Крагујевцу се оправдано определио, да свој даљи стратешки развој, између осталог, гради у области образовања недостајућих стручних високообразовних кадрова у области хотелијерства и туризма и на тај начин се укључи у остваривање стратешког циља Републике Србије у области туризма и у области високог образовања.